

SERİ
SERIE B

CİLT
TOME XXV

SAYI
FASCICULE II

1975

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

REVUE DE LA FACULTÉ DES SCIENCES FORESTIÈRES
DE L'UNIVERSITÉ D'ISTANBUL

ÜLKEMİZDE PEYZAJ MİMARLIĞI ÖĞRETİMİ VE EĞİTİMİ ÜZERİNE

Y a z a n

Prof. Dr. Besalet PAMAY

İ.Ü. Orman Fakültesi

Park - Bahçe ve Peyzaj Mimarlığı Kürsüsü

Peyzaj Mimarlığı

Çağımız insanının ve onun oluşturduğu toplumun yaşantısını sürdürdüğü mekânların ve çevrenin düzenlenmesi zarureti, ülke ve bölgelerde, kentsel ve kırsal alanlarda, açık ve kapalı mekânlarda mühendis, mimar ve peyzaj mimarlarına büyük görevler yüklemiştir.

Kısaca, «estetik ve fonksiyonel çevre ve mekân düzenleme san'atı» olarak tanımlanabilecek olan *Peyzaj Mimarlığı*, genel anlamıyla, «peyzaj düzenlemenin ilkelerinden bahseden, onun metod ve tekniğini öğreten» uygulamalı bir bilim dalıdır. Toplumun ve insanların çeşitli estetik, sosyal, kültürel ve doğal ihtiyaçlarını karşılamayı; onların içinde yaşadıkları mekânı ve çevreyi güzelleştirmeyi; onlara estetik ve fonksiyonel bir düzen vermeyi; yerine göre, bozulan ve yararlanan doğayı onarmayı ve geliştirmeyi; insanların fizik ve psikolojik sağlık koşullarını korumayı, sağlamayı ve sürekli kılmayı amaç edinir.

Ülkemiz'de yeni yeni tanınmaya ve önemi anlaşılmaya başlayan Peyzaj Mimarlığı, insanın artistik buluşu, yaratma gücü ve hüneriyle güzel peyzaj tabloları (doğal sanat eserleri) yaratan uğraşısı ile plastik Güzel San'atlar, Mimarlık ve Mühendislikle; kullandığı planlama elemanlarıyla teknik, ekolojik ve biyolojik mühendislik kollariyle (Çevre Mühendisliği, Orman Mühendisliği ve Ziraat Mühendisliği gibi) ve yararlandığı bilgiler yönünden çeşitli bilim dallarıyla sıkı sıkıya ilişkilidir.

Peyzaj Mimarlığı, bu san'atı icra edeceklerin, yüksek bir san'at anlayışına, ince bir zevke, kuvvetli bir görüş ve kompozisyon yeteneğine sahip olmasını ve çeşitli *teknik*, *biyolojik* ve *ekolojik* bilgilerle donatılmasını ister.

Bu nedenlerle peyzaj mimarlığı, özel bir öğretimi ve eğitimi gerektiren bağımsız bir bilim dalı olarak çağımızda, I. Dünya Savaşından bu yana daha da büyük önem kazanmış; dünya'da birçok ülke'de 70 e yakın Üniversite ve Fakülte kuruluşu içinde, Çevre Bilimleri (Ekoloji) nin önemli ve uygulamalı bir kolu olarak, çoğunlukla bölüm (department) veya kısmen yüksek okul hattâ fakülte kuruluşunda ve müstakil diploma veren bağımsız bir meslek halinde ortaya çıkmıştır (Bakınız, Ek. 1).

Ülkemiz'de Peyzaj Mimarlığı Öğretimi

Ülkemiz'de ilk defa Yüksek Ziraat Enstitüleri (Y.Z.E. 1934) kuruluşu içinde Orman ve Ziraat Fakültelerinde 1935/36 ders yılında *Park-Bahçe Sanatı* ve *Bahçe Mimarisi* dersleri halinde öğretim sahasına girmiş olan park ve bahçe düzenleme öğretimi, A.Ü. Ziraat Fakültesinde gelişerek, 1971/72 ders yılında «Peyzaj Mimarlığı Bölümü» nün kurulmasına kadar uzanmıştır.

Bu Bölüm, aslında bir lisans sonrası öğretimi hüviyetindedir. Çünkü bu öğretim, «Ziraat Mühendisi» diploması alacak olan teknik elemanlara 7 sömestreden sonra, sadece 3 sömestre, bazı peyzaj mimarlığı dersleri göstererek,* bu elemanları; kentsel ve kırsal mekân ve çevre düzenleme sahalarına yöneltmekte ve kısmen de derinleştirmektedir. Bu bölümden mezun olanlara «Ziraat Y. Mühendisi (Peyzaj Mimarisi Bölümü) Diploması» verilmektedir. Halen, yeni bir girişimle bu bölümün, müstakil bir öğretim planına kavuşturulmasına çalışılmaktadır.

Atatürk, Çukurova ve Ege Üniversiteleri Ziraat Fakültelerinde ise, birer «Bahçe Mimarisi» kürsü kuruluşları içinde, Ziraat Mühendisi yetiştireceklere, peyzaj mimarisi disiplinlerinden bazıları öğretilmektedir. Bunlar arasından E. Ü. Ziraat Fakültesi «Ağaçlandırma ve Bahçe Mimarisi Kürsüsü», bu yıl, yeni bir hamle yaparak, 4 sömestre Ziraat Mühendisliği ve 4 sömestre Peyzaj Mimarlığı öğretimi yapan, *Süs Bitkicisi (hortikültürist)* veya *Peyzajcı Ziraat Mühendisleri* yetiştirecek bir «Süs

* 8. Sömestrede : P.M. de çizim tekniği, B. ve P. sanatı tarihi, Bitki materyali ve yetiştiriciliği (I. II.), Bitki sosyolojisi, Ölçme Bilgisi.

9. Sömestrede. Şehir ve Bölge Pl.nın temel prensipleri, Ağaçlanmanın temel prensipleri, P.M. nin temel prensipleri, şehiriçi P. ve Rekresyonel Pl.

10. Sömestrede: B. ve P. konstrüksiyonu, Bitki kompozisyonu. şehirdışı P ve Rekresyonel Pl., Ağaçlıkların kurulması fenni ve tekniği, Kırsal Pl.nın temel prensipleri, süs bitkilerinin gübrelenmesi.

Bitkileri ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü» kuruluşuna gitmektedir. Ama bu da Peyzaj Mimarı yetiştiren bir Bölüm hüviyetinde olmayacaktır.

İ. Ü. Orman Fakültesi, YZE kuruluşu içinde, bir beyaz Rus olan Prof. Dr. Alexis Chenchine ile başlattığı «Park ve Bahçe San'atı» derslerini, ancak 1947'e kadar sürdürebilmiş, 20 yıllık bir aradan sonra, 1968 Ağustosun'da yeni bir kürsü kuruluşu ile kaybettiği zamanı telâfiye yönelmiştir. 8 yıldan beri öğretimi sürdürülen «Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi» dersi ile, Orman Y. Mühendisi yetiştirecek elemanlara, mekânsal (bahçe ve park) peyzaj plânlaması, milli park ve rekreasyon planlaması konularında bazı bilgiler verilmektedir. Ancak, diğer öğretim müesseselerinde geçirilmiş olan 40 yıllık bir gelişme ve tecrübe periyodu da dikkate alınarak, 1975 yılında İ. Ü. Orman Fakültesinde, Ülkenin en önemli sorunlarından birisi olan «doğa koruma, doğa onarma ve geliştirme»yi gerçekleştirmek amacıyla, 30 milyon ha. mer'a, 25 milyon ha tarım ve 20 milyon ha orman sahasındaki havzalarda (Watershed), su ve toprak koruma, sel ve erozyon kontrolü, yeşillendirme - çalılandırma ve ağaçlandırma projelerinde çalışacak teknik elemanları yetiştirmek üzere, bir «Kırsal Çevre Mühendisliği Bölümü» ile estetik ve fonksiyonel çevre düzenleme san'atının metod ve tekniğini öğretecek, bir «Peyzaj Mimarlığı Bölümü» kuruluşu üzerinde önemle durulmuştur. İ. Ü. Orman Fakültesinin 15 yıla varan öğretim reform çalışmaları ile ilgili olan bu bölüm kuruluşları, diğer iki bölüm kuruluşu (Orman İşletme Mühendisliği ve Orman Endüstri Mühendisliği Bölümleri) ile birlikte ele alınmış bulunmakta ve reform çalışmalarının biran önce sonuçlandırılmasına, gayret gösterilmektedir. Nitekim, 1975 yılı Mayısında görüşülmeğe başlıyan 4 bölümlü Orman Fakültesi önerisinden; prensipiyel, Peyzaj Mimarlığı Bölümü reddedilmiş; Orman İşletme Mühendisliği ve Orman Endüstri Mühendisliği Bölümleri kabul edilmiş; «Kırsal Çevre Mühendisliği Bölümü»nün adı, yeni bir hüviyet vermek amacıyla, «Ağaçlandırma ve Havza Amenajmanı» olarak değiştirilmiştir. 1 yılı aşkın bir zamandan beri de görüşmelerde Orman İşletme Mühendisliği Bölümü'nün lisans yönetmeliğinin ancak 24. maddesine gelinebilmiştir.

Buna karşılık, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Senatosu, 1975 Haziran ayı içinde, İ. Ü. Orman Fakültesi için öngörülen «Peyzaj Mimarlığı Bölümü» kuruluşunu, KTÜ - Orman Fakültesinin 3. Bölümü olarak kabul ederek, bu Bölüm için yeni öğretim ve imtihan yönetmeliğini çıkarmış ve yönetmelik Resmi Gazetede yayınlanarak,* bölüm kuruluşu

* Resmi Gazete: 8 Eylül 1975, sayı: 15350

kesinleşmiştir. Üniversite Senatosu, kanımca erken olmakla beraber, (1976/1977 ders yılı için bu bölüme 18 öğrenci alma kararını ÜSYM (Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) ne de bildirmiştir*. Peyzaj Mimarlığı Bölümü, lisans ve yüksek lisans kademelerinde, özel bir öğretim planı ile (Ek. 2) yetiştireceği teknik elemanlara «Peyzaj Mimarı» ve (Y. Peyzaj Mimarı) diplomaları verecektir. Kısaca dediğimiz bu kuruluşlar dışında aşağıdaki yerlerde de peyzaj planlaması ile ilgili bazı ihtiyaçlar belirgin hale gelmiştir. Örneğin,

Istanbul'da; İ.T.Ü. - Mimarlık Fakültesi - MMLS programı içinde Şehircilik Dalında yetişecekler «Doğa Düzenleme» dersi ile; IDMM - Mimarlık Bölümü MMLS «Kent Planlama Dalı»nda, «Peyzaj Planlama» ve «Yeşil alan planlama» dersleri ile», DGSA - Mimarlık Bölümü - lisans öğretimi içinde bazı yıllar «Yeşil alan planlaması» na ilişkin kollokyumlarla; Boğaziçi Üniversitesi de Mimarlık Bölümü içinde, çevre düzenleme disiplinleriyle bu ihtiyaçlarını kapamağa yönelmişlerdir.

Ankara'da; A. Ü. Ziraat Fakültesi - Peyzaj Mimarlığı Bölümü dışında ODTÜ - Mimarlık Bölümünde açık ve yeşil alan planlaması ile ilgili bazı bilgiler verilmekte; bu yıl bir «Peyzaj Mimarlığı Bölümü» nün kuruluşuna başvurulacağı anlaşılmaktadır. Hacettepe Üniversitesinin de böyle bir girişiminden bahsedilmektedir.

İzmir'de; E. Ü. Ziraat Fakültesi - Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü'nün yardımıyla, Güzel Sanatlar Fakültesinde, Mimar yetişecekler kentsel peyzaj planlama bilgisine yer verilmiş bulunmaktadır. E.Ü. Ziraat Fakültesi ile E.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesinin Peyzaj Mimarlığı Bölümleri için yaptıkları girişimler, E. Üniversitesi Senatosunda görüşme konusu olacaktır.

Erzurum'da; Atatürk Üniversitesi - *Adana'da;* Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültelerinde, Ziraat Mühendisleri için bazı peyzaj düzenleme dersleri verilmektedir.

Görülüyorki kuruluş, öğretim planı ve amaçları, kademeli (lisans ve yüksek lisans) öğretimi ve vereceği müstakil «Peyzaj Mimarlığı» diploması ile, «KTÜ - Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü», Ülkemizde, peyzaj mimarlığı öğretimi ve eğitiminin en ileri safhasını oluşturmakta ve yabancı ülkelerdeki örneklerine yaklaşıp görünmektedir.

Nitekim; Ülkemizde Peyzaj Planlama öğretimi'nin geleceği için planlama ve uygulamalarıyla uğraşan bugünkü yetkili ve ilgililer, Peyzaj Mimarlığı Derneğinin girişimi ile İzmir - Karaburun (Mordoğan) da 28 ve

* Edinilen son bilgiye göre, KTÜ Senatosu bu bölüme öğrenci alma işini durdurmuştur.

29 Mayıs 1976 da bir araya gelmiş; burada yapılan iki günlük toplantıda oybirliği ile aldıkları kararlarda da (Ek. No. 3);

Ülkemizde «Peyzaj Mimarlığı» mesleğinin,

1. Özel bir eğitim planı ve öğretim programı ile,
2. Bölüm kuruluşu içinde,
3. Lisans ve yüksek lisans (= lisans sonrası) kademelerinde,
4. Ortak formasyona sahip kılınacak teknik elemanlara müstakil «Peyzaj Mimarı» diploması verecek şekilde,
5. Ülke koşullarına ve Ülkenin teknik eleman gereksinmelerine uygun biçimde ve
6. Çağdaş düzeyde kurulması ve geliştirilmesi, bunun için de biran önce gerekli ortak girişimlerde bulunulması ve
7. Ülkede çeşitli düzeyde uygulanan peyzaj mimarlığı öğretiminin yukarıda 6 maddede belirlenen öğretim ve eğitim planı hedeflerine doğru reorganize edilmesi, öngörülmüştür.

29.Mayıs.1976 günlü protokolle saptanan bu ilkelere göre de, KTÜ - Orman Fakültesine bağlı Peyzaj Mimarlığı Bölümü kuruluşu ve öğretim planı, bugün için, ulaşılmazına çalışılan hedefe yaklaşmış görünmektedir. 1975'de kurulmuş olan bu bölüme 1976/77 yılında hemen öğrenci alınması sakıncası karşısında ve bu bölümün gelişmesi bakımından Trabzon'un San'at, kültür ve akademik büyük kent merkezleri olan İstanbul, Ankara ve İzmir'e kıyasla, ne kadar şansa sahip olduğu konularındaki tereddütler, kuşkusuz, yukarıdaki genel konumuzun dışında bulunmaktadır.

Ülkemizde Peyzaj Mimarlarına olan ihtiyaç

Yenilenebilen doğal kaynakları, özellikle vejetasyon örtüsü (= bitki örtüsü = Ormanları, Maki sahaları, Step ve Alp bitkileri, Otlak sahaları) alabildiğine yaralanmış, bozulmuş veya yok edilmiş bulunan; tarım, mer'a ve orman topraklarının önemli bir kısmı, su ve rüzgâr erozyonu ile yüzyıllardan beri denizlere, göllere ve dış ülkelere taşınmış olan, taşınmakta devam eden ve daha uzun yıllar devam edeceği anlaşılan; tarımsal ve hayvansal üretim kapasitesi giderek düşen; su rejimi her geçen gün daha da kötüye giden; ekolojik doğal dengesi sarsılmış, hattâ iyice bozulmuş olan Ülkemizde, endüstrileşmenin ve nüfus göçünün ve daha birçok etkenin neden olduğu sağlıklı ve hızlı kentleşme olaylarının katkısıyla de, kentsel ve kırsal peyzaj tabloları yozlaşmış ve ülkemiz, böl-

ge ve yöreleriyle birlikte çirkinleşmiş; yurdumuz insanları, her geçen gün, onun bir elemanı olduğunu unutarak, doğadan uzaklaşmış, onunla ilişkisini tamamen koparmağa yönelmiş bulunmaktadır.

Bir taraftan, Ülkemiz için hayatî önemi haiz bulunan insan - toplum - doğa ilişkisinin onarılması ve yeniden pekiştirilmesi, bozulmuş olan ekolojik doğal dengenin iadesi ve tekrar bozulmıyacak biçimde kurulması; diğer yünden kentsel ve kırsal alanlarda çevre düzenlemeleri çalışmalarıyla, ülkemiz insanları için sağlıklı, rahat ve huzur verici yaşam koşullarını haiz güzel dış ve iç mekânların oluşturulması, yeni iki önemli meslek kolunun, ülke çalışmalarına katkıda bulunmasını, kaçınılmaz bir durum olarak ortaya çıkarmıştır. Bu meslekler;

1/Çevre Mühendisliği (Kentsel Çevre Mühendisliği ve Kırsal Çevre Mühendisliği yahut Kent Mühendisliği ve Kırsal Mühendisliği)

2/Peyzaj Mimarlığıdır.,

Kentsel Çevre Mühendisliği öğretimi, Teknik Üniversiteler bünyesinde (İTÜ, OTÜ, BÜ, HÜ)* yer aldığı halde, Kırsal Çevre Mühendisliği konuları, Orman ve Ziraat Fakülteleri öğretim programları içinde bazı disiplinlerle temsil edilmekte; fakat bağımsız ve etkili bir öğretim planı halinde öğretilmemektedir. Şayet gerçekleşirse, İ. Ü. Orman Fakültesi bünyesinde «Kırsal Çevre Mühendisliği Bölümü» veya «Ağaçlandırma ve Havza Amenajmanı Bölümü» adı altında, kırsal çevre sorunlarını çözümlen bir meslek kolu (veya dalı), iyi planlanmış olmak şartıyla lisans ve yüksek lisans öğretimi ile, Ülkenin muhtaç olduğu teknik elemanları yetiştirebilecektir, kanısındayım.

Ülkemizde Kırsal Çevre Mühendislerine olan ihtiyacın, 75 milyon hektara varan orman, mer'a ve tarım topraklarının korunması; geniş su toplama havzalarında, kentsel ve kırsal alanlarda sel ve erozyon kontrolü, su üretiminin artırılması ve su rejiminin düzenlenmesi projeleri dikkate alındığında yılda yüzlerce teknik elemana baliğ olacağı, kolayca anlaşılır.

Peyzaj Mimarlığı öğretimi için de yıllık bir kapasite saptamak gerekirse; resmî ve yarıresmî sektörler olarak;

— İmar - İskân, Bayındırlık, Ulaştırma, Turizm ve Tanıtma, Orman, Tarım ve Gıda, Köyleri, Enerji ve Tabii kaynaklar ve Sanayi Bakanlıkları ile bunlara bağlı Çeşitli Genel Müdürlükler, bunların taşra kuruluşları, özellikle İl İmar Müdürlükleri

* İTÜ = İstanbul Teknik Üniversitesi
OTÜ = Ortaoğu Teknik Üniversitesi
BÜ = Boğaziçi Üniversitesi
HÜ = Hacettepe Üniversitesi

— Çeşitli yarıresmi kuruluşlar; başta İller Bankası olmak üzere, ge-
şitli bankalar, Belediyeler ve mahalli kuruluşlar için Ülke, Bölge ve Kent
planlamaları ile Rekreasyon ve yeşil alan planlamalarında görev alacak
peyzaj mimarlarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Özel sektör olarak da; kurulmuş ve kurulacak olan, - Mimarî Bürolar,
Mühendislik büroları ve bu arada, öğretim kurumları (Üniversiteler ve
Yüksek okullar) ile, Araştırma kurumları v.b. da dikkate alındığında,
200 yılına kadar olan 25 yıllık bir perspektif içinde, kanımca, Ülkenin
peyzaj Mimarı ihtiyacı, tüm olarak 1500 - 2000 kadardır. Bu, yılda tak-
riben 60 - 80 kişilik bir öğretim kapasitesine denk bulunmaktadır.

Peyzaj Mimarlığı Formasyonu verecek Öğretim Kuruluşları

Peyzaj Mimarlığı'nın 4 yıllık lisans ve asgari 1 yıllık lisans sonrası
öğretimiyle gerçekleştirilmesi halinde, özellikle peyzaj mimarlarına ve-
rilecek formasyonun, lisans kademesinde - hangi kuruluş olursa olsun -
aynı standartta olması, bilhassa önemli bulunmakta; fakat lisans son-
rası öğretimde Y. Peyzaj Mimarı diploması alacakların, bağlı oldukları
Fakültelerin özelliklerine göre farklı dallarda değişik formasyonlarda
(Kentsel peyzaj plancısı, Rekreasyon plancısı, Park - Bahçe plancısı, Mil-
li Parkçı gibi) yetişip derinleşebilecekleri olağan kabul edilmelidir.

Peyzaj Mimarlığı öğretimi yapacak müesseseler olarak da, ortak
lisans formasyonu esas alınmak şartı ve kaydıyla Mimarlık, Orman ve
Ziraat Fakültelerinin yer aldığı Üniversiteler ve Akademiler uygun bu-
lunmaktadır. Ancak, Peyzaj Mimarlığı bilim dalmın ve mesleğinin daha
iyi gelişebilmesi bakımından da, bu öğretimin tercihan büyük şehirler-
de, özellikle, san'at ve kültür merkezlerinde ve metropol kentlerde yer
alması; bu nedenle, ilk kademe (kurulmuş olanlar hariç) İstanbul,
Ankara ve İzmir'de müstakil birer Peyzaj Mimarlığı lisans ve yüksek
lisans öğretimini yapacak Bölümlerin kurulması yeterli olacaktır. İleri-
de, bu kentlerde veya başka kentlerde ihtiyaca göre, yeni bölümlerin ku-
ruluşuna da geçmek zorunlu olabilir. Bu görüş açısından «Peyzaj Mi-
marlığı Bölümü» kuruluşu için,

İstanbul'da :

- 1/İÜ - Orman Fakültesi
- 2/İTÜ - Mimarlık Fakültesi
- 3/İDMM Akademisi ve
- 4/DGS Akademisi

Ankara'da :

- 1/A. Ü. Ziraat Fakültesi
- 2/OT Üniversitesi
- 3/Hacettepe Üniversitesi (belki)

İzmir'de :

- 1/E. Ü. Ziraat Fakültesi
- 2/E. Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi namzet görünmektedir. Bu arada,

Trabzon'da; halen KTÜ - Orman Fakültesinde, müstakil öğretime göre planlanmış bir «Peyzaj Mimarlığı Bölümü»nün mevcudiyeti unutulmamalıdır.

25 yıllık bir perspektif içinde, Peyzaj Mimarlarına olan yıllık ihtiyaç (60 - 80) dikkate alındığında ve ihtiyaç bundan fazla olmadığı takdirde (İzmir toplantısında peyzajcılar arasından seçilen özel bir komisyon, halen bu ihtiyacı tesbit için çalışmalar yapmaktadır), kanımca KTÜ-Orman Fakültesi dışında, İstanbul, Ankara ve İzmir'de yeni Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin biran önce kurulmasına ihtiyaç olacağı anlaşılmaktadır.

İstanbul, Ankara ve İzmir'de kurulacak Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin yer alacağı Fakülteler, herhalde, lisans ve yüksek lisans eğitimi için kendilerini yeter derecede hazırlıklı görenler ve bu ihtiyacı duyanlar olmalıdır.

Yukarıda da belirtildiği üzere, özellikle peyzaj mimarlığı lisans eğitiminin yüklenecek olan Mimarlık, Orman veya Ziraat Fakültelerinin teknik elemanlara aynı standartta formasyon vermesi gerektiği varsayımından hareket edildiğinde, ilgili Fakülteler bu formasyonun gerektirdiği disiplinlerden eksik olanlara yer vermek, bu disiplinleri öğretecek öğretim üyelerini yetiştirmek veya sağlanmak için gerekli girişimlerde bulunmaya ve gerekli önlemleri almaya zorludurlar.

Buna göre; öğretim üyesi bakımından en ileri durumda olduğu zannedilen ve peyzaj mimarisi öğretimine yönelmiş olan kuruluşlarımızın dahi, bu karakterde hazırlık çalışmalarına başlamaları zarureti, açıktır. Şayet müstakil Peyzaj Mimarlığı lisans ve yüksek lisans eğitiminin 1-2 Fakültemizde biran önce gerçekleştirilmesi isteniyorsa Mimarlık, Orman ve Ziraat Fakülteleri kadrolarında yer almış öğretim üye ve yardımcılarının oluşturduğu potansiyelin ortak öğretim amacına göre belirli yerlerde teksif edilmesi suretiyle, değerlendirilmesi de mümkün-

dür. İleride öğretim üyesi sayısı arttıkça, diğer Fakültelerde de kendi öğretim üyeleriyle yeni Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin kuruluşuna geçilebilir. Bir süre Yabancı Öğretim üyesi getirmek de aynı önlem içinde düşünülebilir. Nitekim KTÜ - Orman Fakültesi, bu yolu seçeceğe benzetmektedir.

Ohalde; müstakil Peyzaj Mimarlığı lisans ve yüksek lisans öğretimine adım atarken, kanımca, Mimarlık, Orman ve Ziraat Fakültelerinde şimdilik 3 yerde Peyzaj Mimarlığı Bölümü kuruluş kararlarını almak yeterli olacaktır. Ancak bu bölümlere öğrenci alma işini, öğretim hazırlıklarının tamamlanmasına (özellikle öğretim üyelerini sağlamaya) kadar geciktirmekte büyük yarar olduğu kanaatimizi, muhafaza etmekteyiz.

Yalnız bazı yetkililer, «Bölüm Kuruluşu»nun güçlüğünü ve zaman alacağını dikkate alarak, örneğin, Orman ve Ziraat Fakültelerinde, Orman veya Ziraat Mühendisi yetişeceklerle, lisans öğretimi içinde bazı bilgiler vererek onları peyzaj planlama çalışmalarına *yöneltmeyi*, daha sonra da yüksek lisans'da peyzaj mimarisi dalı içinde 1 - 2 yıllık bir öğretim süresinde *derinleştirmeyi* düşünmüş olabilirler.

Hemen ifade etmeliyimki bu, kanımızca, Peyzaj Mimarı yetiştirmek değildir; yarım adam yetiştirmek, eğitimde bilgi ve zaman israfı demektir.

Mimarlık Fakülteleri veya Bölümleri de, 4 yıllık mimarlık öğretiminden sonra, MMLS (Mimarlık ve Mimarlık Lisans Sonrası) da bir *Peyzaj Mimarlığı Dalı* açarak, bu dalı seçecek Mimarlara, 2 yıllık *Peyzaj planlama* öğretimi yapmayı düşünebilir, deneyebilirler. Ancak, bu 2 yıl içinde, çeşitli peyzaj planlama disiplinleri yanında ekolojik ve biyolojik birçok bilgileri de (Bakınız Ek no. 4) vermek şartıyla, bunları bugün için yararlı elemanlar olarak yetiştirebilmek, belki mümkündür. Ancak MMLS'de Mimarlara ekolojik ve biyolojik disiplinlerle peyzaj planlama disiplinlerinin öğretilmesinde, Orman ve Ziraat Fakültelerinin öğretim kadrolarından yararlanmak zarureti ortaya çıkacak ve bu, sanırım, soruna bulunabilecek geçici çözüm yollarından birisi olacaktır.

Orman ve Ziraat Fakültelerinin yüksek lisans öğretiminde de ihtiyaçları olan bazı Mimarlık disiplinlerinin öğretilmesinde, Mimarlık öğretim üyelerinin aynı şekilde bu fakültelere yardımcı olabileceklerini, ama bu çözümüm de köklü olamayacağını, burada belirtmekte, ayrıca yarar vardır.

Ülkemiz için gerekli Peyzaj Mimarlığı Formasyonu

Ülkemiz'de peyzaj mimarlarına verilmesi gereken formasyonu ortaya koyabilmek için, önce bir peyzaj mimarının, çevre düzenleme çalışmalarında ne gibi işler yapması gerektiği sorusuna karşılık bulmak uygun olacaktır.

1/Kanımsız peyzaj mimarı; «*Estetik ve fonksiyonel çevre ve mekân düzenleyicisi*» olarak, herşeyden önce san'atkâr ve planlayıcı bir elemandır. Çalışmalarında kendisine yetecek *San'at ve planlama* disiplinlerini verilmesi gerekir.

2/Düzenlediği çevre ve mekânlar dikkate alındığında; peyzaj mimarının, çevreyi ve mekânı oluşturan *doğal ve kültürel* elemanları, özellikleriyle tanınması; bunun için de *ekolojik bilgilere* sahip olması zorunludur.

3/Planlamada ve plan uygulamada kullanacağı elemanların büyük kısmı bitkiler olduğundan, peyzaj Mimarının bu elemanları tanınması, bunların kullanıma özelliklerini bilmesi; bu nedenle *biyolojik bilgilerle* de donatılması, kaçınılmaz bir zorunluktur.

4/Plan uygulamasının gerçekleştirilmesi ve kontrolü bakımından da peyzaj mimarının *teknik, bio - teknik* ve *eko - teknik* bilgiler edinmesi büyük önem taşımaktadır.

5/Estetik ve fonksiyonel çevre ve mekân düzenlemeleri İnsan ve toplum için yapıldığına göre, peyzaj mimarının *Sosyo - ekonomik, idari, hukukî* ve *politik* konularda da yeterince bilgi ile donatılması, yararlı bulunmaktadır.

Görülüyorki peyzaj mimarı, ne mimarların ne de Orman ve Ziraat mühendislerinin formasyonunda olmayan bir planlayıcıdır Ama bunlarla bazı ortak yönleri de bulunmaktadır.

Dış ülkelerdeki formasyon durumunu açıklamak için bazı doneler vermek uygun olacaktır.

Dış ülkelerde yapılan Peyzaj Mimarlığı öğretiminde, peyzaj mimarlarına verilen bilgi grupları ve bunların oranı şöyledir :

	Min(%)	Üniversite	Max(%)	Üniversite
Doğal Bilimler	3,1	Michigan(USA)	20,7	İsveç
Bitki Bilimleri	4,0	Massachusetts(USA)	47,0	Hokkaido(Jap)
Grafik	1,0	Birmingham(Eng)	18,8	Norveç
Peyzaj Mühendisliği	1,4	Finlandiya	25,2	Hollanda
Tarihî Bilgiler	0,9	Danimarka	13,0	Ohio(USA)
Peyzaj Mimarlığı ve Dizayn.	2,7	Hokkaido(Jap.)	65,0	Newcastle(Eng)
Kent ve Bölge Planlama	1,3	Belçika	13,7	N. Carolina(USA)
		Birmingham(Eng.)		
		Newcatle(Eng.)		
Sosyal Bilimler	1,4	Finlandiya	20,4	Utah(USA)
Seçme Dersler	4,0	Oregon(USA)	29,0	Massachusetts(USA)
Diğer Disiplinler	0,0	Birçok Ülke	14,0	Massachusetts

Görülyüorki, peyzaj mimarlarına verilen formasyon, bilgi grupları bakımından, ülkelere, daha doğru ülkelerin özelliklerine ve peyzaj mimarlarından beklenen hizmetlere göre çok değişmektedir. Buna karşılık Almanya'da disiplinlerin dağılışı daha tutarlı görünmektedir. Nitekim aşağıdaki tablo, bunu kanıtlamaktadır.

	Doğal Bilim	Bitki Bilim	Grafik	Peyzaj Müh.	Tarihî Bilim	Pey. Mim. Dizayn	Kent ve Bölge Pl.	Sosyal Bilim
Berlin	11,7	12,7	8,0	18,0	3,3	28,0	13,3	5,3
Hannover	17,3	22,1	7,5	18,3	8,0	17,4	9,4	4,0
München	15,2	21,9	8,5	8,6	2,0	32,3	9,5	2,0

Bunlar bize şunu kanıtlamaktadır ki, Ülkemiz'de peyzaj mimarlığı öğretimini planlarken, Ülkemiz koşullarına ve özelliklerine, peyzaj mimarlarından beklediğimiz hizmetin çeşitlerine göre, fakat çağdaş öğretim ve eğitim düzeyinde bir peyzaj mimarlığı mesleğini oluşturmak mümkün görünmektedir. Bundan dolayıdır ki biz, Ülkemizde yetiştirilecek ve hizmet verecek peyzaj mimarlarını öncelikle; estetik ve fonksiyonel çevre ve mekân düzenlemesini gerçekleştirecek «San'atkâr planlayıcı ve uygulayıcı» olarak nitelerek isteriz. Kuşkusuz, peyzaj mimarının, çalışmalarında zaman zaman doğa ve çevre korumaya ilişkin bazı planlamalara, hattâ uygulamalara yer vermesi de mümkün olabilir. Fakat, başta da belirttiğimiz gibi Ülkemizin, doğal dengesi bozulmuş harap orman, mer'a ve tarım alanları, toprakları ve hidrolojik düzeni ile, peyzaj mimarlarının dışında, ayrıca Çevre Mühendislerine ihtiyacı kesindir ve Ülkemiz belki de, «estetik ve fonksiyonel çevre ve mekân düzenleme» hizmetlerinden önce, doğanın ve çevrenin onarımı, bozulan ekolojik do-

ğal dengesinin iadesi ve devamlı kılınması bakımından daha çok Çevre Mühendisi yetiştirmesi için daha büyük gayret sarfetmek zorundadır.

Ülkemizde ve dış ülkelerde, peyzaj mimarlığı hizmetlerini, doğa ve çevre koruma konuları ile bağdaştırmayı düşünenler olduğu gibi, buna uygun öğretim yapan bazı kuruluşlar da mevcuttur. Ama, Ülkemizin sahip olduğu koşullar ve özellikler dikkate alındığında, bu iki önemli ve hacimli hizmetin birlikte yürütülmesini, tek formasyona sahip teknik elemanlardan beklemek hatalı olur ve biz şahsen bunu, Ülke yararı açısından çok, pekçok sakıncalı buluruz.

Diğer taraftan, genellikle Ziraat Fakülteleri ve bu arada, Orman Fakülteleri, «Hortikültür» adı verilen bir bilim dalı veya meslek kolunu da, peyzaj mimarlığı içinde mütalâa etme temayülündedirler. Peyzaj mimarlarının, gerçekten kullanacağı bitki materyali (ağaç, ağaçcık, çalı, çiçek, çim v.b..) nin bazı yetiştirme ve yetiştirme özelliklerini bilmeye ihtiyacı vardır, fakat bunu, bir «Hortikültör» kadar daha derine götürmek, peyzaj mimarının «Sanatkâr - plancı» rolünü aksatabilir ve hüviyetini bozabilir. Bu nedenle, «Hortikültör» yetiştirmek isteyen Fakülteler (ki peyzaj mimarları yanında bunlara da ihtiyaç vardır), öğretim planlamalarını ayrı bir Hortikültür Bölümü halinde gerçekleştirmelidirler.

Bu açıklamaların ışığı altında ve daha önce İ.Ü. Orman Fakültesi için yaptığımız çalışmalardan da esinlenerek Ülkemizde müstakil ve kademeli «Peyzaj Mimarlığı» öğretimi ve eğitimi, bir başka deyimle peyzaj mimarlığı formasyonu için, aşağıda belirtilen *bilgi gruplarındaki* derslere ihtiyaç olacaktır.

LİSANS DİSİPLİNLERİ

1/ Temel Disiplinler Grubu

- Yabancı Dil
- Matematik
- İstatistik Metodlar
- Tasarı geometri - perspektif
- Teknik resim
- Resim

2/ Biyolojik Disiplinler Grubu

- Genel Botanik
- Genel Zooloji
- Yaban Hayvanları
- Dendroloji (I,II,III)
- Süs Bitkileri
- Örtü Elemanları

3/ Ekolojik Disiplinler Grubu

- Jeoloji - Petrografi
- Meteoroloji - klimatoloji
- Bitki Coğrafyası
- Bitki Sosyolojisi
- Toprak Bilgisi

4/ Planlama disiplinleri Grubu

- Temel Tasar
- Mimari Tasar
- Topografya (I,II.)
- Mimarlık
- Ülke - Bölge Planlaması

- Bitki ve Ağaç Ekolojisi
- Peyzaj Ekolojisi (İnsan Ekolojisi)
- Çevre kirlenmesi ve korunması
- Tabiatı koruma ve Milli Parklar
- Ekolojik analiz

- Şehircilik
- Kent planlaması
- Peyzaj planlaması (I.II.III)
- Konstrüksiyon planlaması
- Rekreasyon planlaması
- Plantasyon planlaması
- Ulaşım planlaması

5/ San'at Tarihi disiplinleri Grubu

- San'at Tarihi
- Mimarlık Tarihi
- Peyzaj Mimarlığı Tarihi

6/ Sosyal disiplinler Grubu

- Genel Ekonomi
- Hukuk
- Sosyoloji
- Doğal Kaynak Politikası
- Doğal Kaynak İdare ve İşletmeciliği
- Devrim Tarihi

7/ Peyzaj tekniği disiplinleri Grubu

- Hortikültür (Peyzaj Hortikültürü)
- Bitki kompozisyonu
- Peyzaj planları uygulama (Tesis) tekniği
- Ağaçlandırma Tekniği
- Peyzaj Mühendisliği
- Maket tekniği
- Yeşil alan Bakım tekniği

8/ Seçimlik disiplinler Grubu

- Fıdanlık ve Sera Tekniği
- Islah ve Genetik
- İnşaat Bilgisi
- Yaban Hayvanları Amenajmanı
- Hidrolojiye giriş
- Ulaşım planlaması
- Havza Amenajmanı
- Mer'a Amenajmanı
- Entomoloji
- Pltopatoloji

YÜKSEK LİSANS DİSİPLİNLERİ

- Genel Planlama
- Peyzaj Düzenleme Problemleri
- Kentsel peyzaj planlaması
- Kırsal peyzaj planlaması
- Park-Bahçe planlaması
- Rekreasyon planlaması
- Karayolu peyzaj planlaması
- Özel peyzaj planlamaları
- İmar Hukuku
- Sosyal ve Mimari psikoloji
- Tesis İdare ve İşletmeciliği
- Halka İlişkiler Bilgisi
- Hesap Makineleri ve Programlama
- Çevre Sorunları
- Entansif Hortikültür

Görülüyorki,

Lisans öğretiminde:

1/ Temel Disiplinler Grubunda	6
2/ Ekolojik — —	10
3/ Biyolojik — —	6
4/ Planlama — —	12
5/ Sanat Ta. — —	3
6/ Sosyal — —	6
7/ Peyzaj Tek— —	7
8/ Seçimlik — —	10
	<u>60</u>

Yüksek Lisans (= Lisans Sonrası) öğretiminde : 14 ders yer almakta; kuşkusuz birçok derslerin uygulamaları, özellikle projeler, lisans ve yüksek lisansda yapılacak araştırma tezleri ile seminerleri de, bu öğretim planı içinde düşünmek zorunluğu bulunmaktadır.

Bu disiplinlerin yıllara dağılışı, ders uygulama ve kredi saatleri, bakımından, İ. Ü. Orman Fakültesinde kurulması önerilen «Peyzaj Mimarlığı Bölümü» nün lisans ve yüksek lisans öğretim planına ait taslaklar (Ek No. 4) da, mukayese için ekte sunulmuştur. Bu taslaklar kuşkusuz gözden geçirilerek yeniden düzenlenebilir.

Lisans öğretim planı Mimarlık, Orman ve Ziraat Fakülteleri için herhalde aynı standartta eleman yetiştirecek şekilde benzer olmalıdır. Fakat yüksek lisans (= lisans sonrası) öğretim ise, her Fakültenin özelliğine göre kentsel ve kırsal peyzaj planlama alanlarına, doğa koruma ve milli parklar ile rekreasyon aktivitelerinin planlamalarına, ya da süs bitkisi yetiştiriciliği ve işletmeciliği gibi daha spesifik uğraşı alanlarına göre yönlendirilebilir. Bu kademede, benzer öğretim planlarının uygulanmasına, kanımca, ihtiyaç yoktur.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Mümkün olduğu kadar kısa tutulmağa çalışılan bu açıklamalardan sonra, Ülkemizdeki peyzaj Mimarlığı öğretimi ve eğitimi için aşağıdaki sonuçları çıkarmak ve bazı önerilerde bulunmak yararlı olacaktır.

1/Ülkemiz'de de müstakil bir peyzaj Mimarlığı Mesleğinin kuruluşu, resmi, yarıresmi ve özel sektör ihtiyaçları bakımından, büyük bir zaruretler.

2/Peyzaj Mimarlığı Mesleğinin öğretim ve eğitimine, Mimarlık, Orman ve Ziraat Fakültelerinde özellikle Bölüm kuruluşları içinde, Peyzaj Mimarı (Y. P. Mimarı) diploması verecek şekilde, lisans ve yüksek lisans kademelerinde; 2000 yılına kadar 60 - 80 adet/yıllık peyzaj mimarı ihtiyacını karşılayacak kapasitede; kültür ve san'at merkezleri büyük kentler olarak İstanbul, Ankara ve İzmir'de biranönce başlanmalıdır.

3/İhtiyaç arttıkça, peyzaj Mimarlığı öğretimi ve eğitimi, diğer Üniversitelerde ve kentlerde gerçekleştirilmelidir. Esasen KTÜ - Orman Fakültesine bağlı Peyzaj Mimarlığı Bölümü, bu gereğin bir örneğidir.

4/Peyzaj Mimarlığı lisans öğretimi, Ülkemizdeki Mimarlık, Orman ve Ziraat Fakültelerinde, ortak öğretim planları ile gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla, bir peyzaj mimarına verilmesi gereken formasyon ilgililerin oluşturduğu bir komisyonda ortaklaşa kararlaştırılmalıdır.

5/Peyzaj Mimarlığı yüksek lisans (= lisans sonrası) öğretimi, Fakültelerin özelliklerine göre, farklı dallarda gerçekleştirilebilir. Benzer öğretim panlarına ihtiyaç yoktur.

6/Peyzaj Mimarlığı öğretimi ve eğitiminin biran önce gerçekleştirilebilmesi için, ilgili fakülteler Bölüm kuruluşlarını biran önce yaparak öğretim ve eğitim hedeflerini belirlemeli ve gerekli (özellikle öğretim üyesi yetiştirme ve sağlama, bina ve stüdyolar, kürsüler gibi) hazırlıklara başlamalı; ancak bu hazırlıklarını tamamladıktan sonra bölümlerine öğrenci alma kararına varmalıdırlar.

7/Aynı amaçla, bu bölümler peyzaj mimarlığı öğretiminin ilk döneminde, kendi elemanları yetişinceye kadar, başka fakültelerin öğretim üyelerinden yararlanmayı, dış ülkelerden öğretim üyesi hattâ uzman getirmeyi de hesaba katmalıdırlar.

8/Mimarlık Fakülteleri veya Akademiler, MMLS programı içinde Mimarlara, hemen açabilecekleri bir «Peyzaj Planlama Dalı»nda öğretim yapmayı düşünmeleri halinde, soruna bugün için belki bir çözüm bulmuş olabilirler, hattâ Orman ve Ziraat Fakültelerinin öğretim üyelerinden de yararlanabilirler. Bu da, temelli olmamakla beraber, kuşkusuz bir çözüm yoludur. Ama bizim kanımız, Peyzaj Mimarlığını, bölüm kuruluşu içinde, aynı hazırlık ve yardımlarla, geçiş safhalarını beklemeden ve çağdaş düzeyde bir öğretim ve eğitim programı içinde gerçekleştirmenin de mümkün olabileceğidir.

9/Orman ve Ziraat Fakülteleri ise, bu konudaki girişimlerini, tabii istiyorlarsa, yazımızın başından beri belirttiğimiz biçimde, yani müstakil bir Peyzaj Mimarlığı Bölümü ortak hedefine göre ve geç kalmadan realize etmelidirler.

10/Orman ve Ziraat Mühendisliği ya da Mimarlık formasyonuna dayatılacak peyzaj planlama öğretimiyle yetişecek teknik elemanlar, müstakil öğretimle «Peyzaj Mimarı» ya da «Yüksek Peyzaj Mimarı» diplomasına sahip kişiler arasında, formasyon ve yetki bakımından devamlı huzursuzluk kaynağı da olabilirler.

Peyzaj Mimarlığı öğretimi ve eğitimine karar verilirken, bu hususların da gözden ırak tutulmaması gerektiğini hatırlatır. Üniversite ve Fakültelerimizin karar organlarına başarılar dileriz.

DÜNYADA PEYZAJ MİMARLIĞI ÖĞRENİMİ YAPAN KURULUŞLAR

Ülkenin Adı	Öğrenimin yapıldığı kuruluş	Öğrenim Süresi
ALMANYA	— TECHISCHE UNIVERSITAT BERLİN Fakultät für Landbau — Fachrichtung: Garten und Landschaftsgestaltung	4 yıl
	— TECHNISCHE HOCHSCHULE MÜNCHEN Lehrstuhl für Garten und Landschaftsgestaltung	4 yıl
	— TECHNISCHE HOCHSCHULE HANNOVER Fakultät für Gartenbau und Landeskultur. Abteilung Landespflege	4 yıl
AVUSTURYA	— INSTITUT FÜR GRÜNRAUMGESTALTUNG UND GARTENBAU AN DER HOCHSCHULE FÜR BODENKULTUR — Wien	4 yıl
BELÇİKA	— ECOLE D'HORTICULTURE DE L'ETA' AXILVORDE ET MELLE Department for Garden and Landscape Architecture Berchem-Anvers	2 yıl
BİRLEŞİK AMERİKA	— BALL STATE UNIVERSITY Muncie, Indiana M.L.A. Program in Landscape Architecture	
	— CALIFORNIA STATE POLYTECHNIC COLLEGE Pomona, California — B.S. in L.A. Department of Landscape Architecture	
	— CALIFORNIA, UNIVERSITY OF, Berkeley, California - M.L.A. Department of Landscape Architecture	4 yıl
	— THE CITY COLLEGE OF THE CITY UNIVERSITY OF NEW YORK New York City, New York - B.S. in L.A. Department of Architecture — Urban Landscape Program	
	— CORNELL UNIVERSITY — NEW YORK STATE COLLEGE OF AGRICULTURE — AND LIFE SCIENCES Iitaca, New York — B.S. — Division of Landscape Architecture	4 Yıl
	— FLORIDA, UNIVERSITY OF Gainesville, Florida — B.L.A. — Division of Landscape Architecture	
	-- GEORGIA, UNIVERSITY OF — Athens, Georgia — B.L.A. School of Environmental Design Landscape Architecture Program	
— HARVARD UNIVERSITY Cambridge, Massachusetts — M.L.A. Department of Landscape Architecture		

- BİRLEŞİK AMERİKA** — ILLINOIS, UNIVERSITY OF — Urbana, Illinois —
B.L.A. — Department of Landscape Architecture
- IOWA STATE UNIVERSITY — Ames, Iowa — B.S.
in L.A. Department of Landscape Architecture 4 Yıl
- KANSAS STATE UNIVERSITY
Manhattan, Kansas — B.L.A.
Department of Landscape Architecture
- LOUISIANA STATE UNIVERSITY
Baton Rouge, Louisiana — B.L.A.
Department of Landscape Architecture
- MASSACHUSETTS, UNIVERSITY OF
Amherst, Massachusetts — M.L.A. Department of
Landscape Architecture and Regional Planning
- MICHIGAN STATE UNIVERSITY
East Lansing, Michigan — B.L.A. School of Urban
Planning and Landscape Architecture 4 Yıl
Division of Landscape Architecture
- MICHIGAN, UNIVERSITY OF — Ann Arbor,
Michigan — B.L.A. — Landscape Architecture
Program — School of Natural Resources 3 Yıl
- MINNESOTA, UNIVERSITY OF — Minneapolis,
Minnesota — B.L.A. — Department of
Landscape Architecture
- MISSISSIPPI STATE UNIVERSITY
Mississippi State, Mississippi — B.L.A.
Landscape Architecture Section
- NORTH CAROLINA STATE UNIVERSITY
Raleigh, North Carolina — B.L.A. Department of
Landscape Architecture
- THE OHIO STATE UNIVERSITY
Columbus, Ohio — B.L.A. Division of Landscape
Architecture
- OREGON, UNIVERSITY OF — Eugene, Oregon —
B.L.A. Department of Landscape Architecture
- PENNSYLVANIA STATE UNIVERSITY
University Park, Pennsylvania — B.S. Department of
Landscape Architecture
- PENNSYLVANIA, UNIVERSITY OF
Philadelphia, Pennsylvania — M.L.A.
Department of Landscape Architecture and
Regional Planning
- PURDUE UNIVERSITY — Lafayette, Indiana — B.S.
Department of Landscape Architecture
- RHODE ISLAND SCHOOL OF DESIGN
Providence, Rhode Island — B.L.A.
Program in Landscape Architecture
- RUTGERS UNIVERSITY — THE STATE UNIVERSITY
OF NEW JERSEY
New Brunswick, New Jersey — B.S.
Landscape Architecture Section, Cook College

- BİRLEŞİK AMERİKA** — STATE UNIVERSITY, COLLEGE OF ENVIRONMENTAL SCIENCE AND FORESTRY
Syracuse, New York — B.L.A.
School of Landscape Architecture
- TEXAS A. and M. UNIVERSITY
College Station Texas — B.S. in L.A. Department of Landscape Architecture
- TEXAS TECH UNIVERSITY
Lubbock, Texas — B.S. in L.A. Department of Landscape Architecture
- UTAH STATE UNIVERSITY
Logan, Utah — B.L.A.
Department of Landscape Architecture and Environmental Planning 4 Yıl
- VIRGINIA POLYTECHNIC INSTITUTE AND STATE UNIVERSITY
Blacksburg, Virginia — B.L.
College of Architecture
- VIRGINIA, UNIVERSITY OF
Charlottesville, Virginia — M.L.A.
Division of Landscape Architecture
- WASHINGTON STATE UNIVERSITY
Pullman, Washington — B.S. Program of Landscape Architecture Department of Horticulture, College of Agriculture 4 Yıl
- WASHINGTON, UNIVERSITY OF
Seattle, Washington — B.L.A.
Department of Landscape Architecture
- WISCONSIN, UNIVERSITY OF
Madison, Wisconsin — B.S. in L.A.
Department of Landscape Architecture
- BULGARİSTAN** — HIGH SCHOOL OF SYLVICULTURAL COLEGE.
Department of Horticultur, Division of Landscape Architecture, Sofia 3,5 Yıl
- DANİMARKA** — ROYAL ACADEMY OF FINE ARTS
Department of Landscape and Garten Architecture
Tordenskyjoldsgate. Copenhågen 2 yıl
- ROYAL VETERINARY AND AGRICULTURAL COLLEGE. Department of Horticulture
Division of Landscape Architecture. Copenhågen 3,5 Yıl
- FİNLANDİYA** — INSTITUTE OF HIORTICULTURE
University of Helsinki. Helsinki
(1 yılda 4 söm.) 2 Yıl
- FRANSA** — ECOLE NATIONALE D'HORTICULTURE DE VERSAILLES Landscape Architecture Department
(1 yılda 3 söm.) 3 yıl
- HOLLANDA** — ROGERN TUINTECHNISCHE
— HORTICULTURAL COLLEGE FOR GARDEN AND LANDSCAPE ARCHITECTURE (Boskoop) 4 Yıl
— AGRICULTURAL UNIVERSITY Wageningen

İNGİLTERE	— UNIVERSITY OF NEW CASTLE UPON TYNE, Newcastle Uyon Tyne	2 Yıl
	— UNIVERSITY OF SHEFFIELD — Department of Landscape Architecture	2 Yıl
	— SCHOOL OF PLANNING AND LANDSCAPE ARCHITECTURE College of Art and Crafts, Birmingham	3 Yıl
	— THE UNIVERSITY OF EDINBURG Department of Architecture, Akarp	2 yıl
İSVEÇ	— THAMES POLYTECHNIC — SCHOOL OF ARCHITECTURE Diploma in Landscape Architecture	3 Yıl
	— ROYAL INSTITUTE OF AGRICULTURE Department of Landscape Architecture	5 Yıl
JAPONYA	— THE UNIVERSTY OF TOKYO Course of Landscape Architecture, Department of Agrobiolgy Fakulty of Agriculture	4 Yıl
	— HOKKAIDA UNIVERSITY — CHIBA UNIVERSITY — Faculty of Horticulture — Department of Landscape Architecture	4 Yıl
	— UNIVERSITY OF GUELPH Faculty of Architecture - Urban and Regional Planning and Department of Landscape Architecture	
KANADA	— UNIVERSITY OF GUELPH Faculty of Architecture - Urban and Regional Planning and Department of Landscape Architecture	
	— UNIVERSITY OF GUELPH	
MACARİSTAN	— KER TESZETIES SZOLESZETÍ Polskola College for Horticulture and Viticulture, Budapest	4,5 Yıl
	— INSTUTE FOR HAGEKNUST Department of Landscape Architecture Vollebekk	3 Yıl
NORVEÇ	— AGRICULTURAL COLLEGE OF NORWAY Department of Landscape Architecture Vollebekk	3 Yıl
POLONYA	— WARSAW AGRICULTURAL UNIVERSITY Faculty of Horticulture Division of Landscape Architecture	5 Yıl
	— INSTITUTO SUPERIOR DE AGRONOMIA Cento de Estudos de Arguitecture Posapista Lispon	
TÜRKİYE	— KTÜ — ORMAN FAKÜLTESİ Peyzaj Mimarlığı Bölümü (Trabzon)	4 Yıl
	— A.Ü. ZİRAAT FAKÜLTESİ (Peyzaj Mimarisi Bölümü) ANKARA	
	— E.Ü. ZİRAAT FAKÜLTESİ (Bahçe Mimarisi Kürsüsü) İZMİR	
	— İ.Ü. ORMAN FAKÜLTESİ (Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi Kürsüsü) İSTANBUL	
	— ATATÜRK Ü. ZİRAAT FAKÜLTESİ (Bahçe Mimarisi Kürsüsü) ERZURUM	
	— ÇUKUROVA Ü. ZİRAAT FAKÜLTESİ (Bahçe Mimarisi Kürsüsü) ADANA	

K.T.Ü. Orman Fakültesi
PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ
ÖĞRETİM PLANI

Dersler	D.U.*	Dersler	D.U.
1. Yarıyıl		2. Yarıyıl	
Genel Botanik	4+2	Jeoloji-Petrografi	4+4
Orman Zoolojisi	3+2	İstatistik Metodlar	3+3
Meteoroloji ve Klimatoloji	3+1	Bitki Coğrafyası	2+1
Yüksek Matematik	4+2	Bitki Sosyolojisi	2+1
Ekonomi (Peyzaj Mimarları İçin)	4+0	Hukuk (Temel Müesseseler)	2+0
	<hr/>		
	18+7		13+9
3. Yarıyıl		4. Yarıyıl	
Teknik Resim	1+2	Topoğrafya II	1+2
Bitki Fizyolojisi	3+1	Dendroloji	4+3
Dizayn (Mimarî Çizim)	2+1	Temel Tasar	2+3
Yaban Hayvanları Bilgisi	2+1	Resim ve Perspektif	3+2
Toprak İlimi	3+3	Bitki Ekolojisi	3+3
Topoğrafya I	3+2	Proje II (TT. ve RP)	1+3
Sanat Tarihi	1+1		
Proje I (TR. ve D.)	1+2		
	<hr/>		
	16+13		14+16
5. Yarıyıl		6. Yarıyıl	
Hortikültür (Genel Prensipler)	2+2	Şehircilik	2+1
Peyzaj Sanatı Tarihi	1+2	Bitki Kompozisyonu	2+2
Mimarlık Bilgisi	2+2	Peyzaj Planlama I	3+3
Sosyoloji	3+0	Hortikültür I (Ağaçlar)	2+2
Doğal Kaynak Politikası	3+0	Çevre Kirlenmesi ve Koruma	1+2
Ülke ve Bölge Planlaması	2+1	Tabiatı Koruma ve Millî	
Süs Bitkileri (Çiçek ve Çimler)	3+3	Parklar	2+0
		Konstrüksiyon Planlaması	1+1
		Proje III (P.PL.)	1+3
	<hr/>		
	16+10		14+14
7. Yarıyıl		8. Yarıyıl	
Rekreasyon Planlaması	1+2	Hortikültür III	2+2
Peyzaj Planlama II	3+2	Peyzaj Planları Uygulama Tekniği	1+4
Hortikültür II	2+3	Ağaçlandırma Tekniği I	2+2
Millî Park Planlaması	1+2	Bitirme Ödevi	0+6
Devrim Tarihi	4+0	Seçimlik Ders	6+4
Seçimlik Ders	6+4		
	<hr/>		
	13+13		11+18

* D = Ders, U = Uygulama

7 ve 8. Yarıyıl Seçimlik Dersleri

Fidanlık ve Sera Tekniği	2+2		
İslah ve Genetik	2+2	TR.	= Teknik Resim
Yapı Bilgisi	2+2	D.	= Çizim (Dizayn)
Yapan Hayvanları Amenajmanı I	2+0	P.PL.	= Peyzaj Planlama
Hidrolojiye Giriş	2+0	TT.	= Temel Tasar
Yol Planlaması ve Yapım Tekniği	2+2	RP.	= Resim ve Perspektif
Havza Amonajmanı	2+2		
Mera Amenajmanı	2+2		
Orman Entomolojisi	3+2		

2. Ülkemizin ve dünyanın teknik eğitim kurumlarının kö-
 re, çağdaş dünyada bir Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin, öğretim program-
 ları ile peyzaj mimarı kadroların oluşturulması gerekmektedir. Bu yön-
 denimlerle hazırlanan bu raporun amacı, ülkemizde peyzaj mimarlığı
 eğitiminin geliştirilmesini ve gerçek-
 leştirilmesini sağlamaktır.

3. Ülkemizin ve dünyanın teknik eğitim kurumlarının kö-
 re, çağdaş dünyada bir Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin, öğretim program-
 ları ile peyzaj mimarı kadroların oluşturulması gerekmektedir. Bu yön-
 denimlerle hazırlanan bu raporun amacı, ülkemizde peyzaj mimarlığı
 eğitiminin geliştirilmesini ve gerçek-
 leştirilmesini sağlamaktır.

4. Çeşitli düzeylerde Peyzaj Mimarlığı eğitiminin, öğretim pro-
 gramı ile peyzaj mimarı kadroların oluşturulması gerekmektedir. Bu yön-
 denimlerle hazırlanan bu raporun amacı, ülkemizde peyzaj mimarlığı
 eğitiminin geliştirilmesini ve gerçek-
 leştirilmesini sağlamaktır.

5. Ülkemizin ve dünyanın teknik eğitim kurumlarının kö-
 re, çağdaş dünyada bir Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin, öğretim program-
 ları ile peyzaj mimarı kadroların oluşturulması gerekmektedir. Bu yön-
 denimlerle hazırlanan bu raporun amacı, ülkemizde peyzaj mimarlığı
 eğitiminin geliştirilmesini ve gerçek-
 leştirilmesini sağlamaktır.

6. Ülkemizin ve dünyanın teknik eğitim kurumlarının kö-
 re, çağdaş dünyada bir Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin, öğretim program-
 ları ile peyzaj mimarı kadroların oluşturulması gerekmektedir. Bu yön-
 denimlerle hazırlanan bu raporun amacı, ülkemizde peyzaj mimarlığı
 eğitiminin geliştirilmesini ve gerçek-
 leştirilmesini sağlamaktır.

29 MAYIS 1976

Prof. Dr. B. FAYAZ	Prof. Dr. Z. ÖZTAY	Prof. Dr. E. ÖRÇÜN
Doç. Dr. A. KAYKURTAY	Doç. Dr. M. KÖSEKÖLÜ	Doç. Dr. S. SÖREN
Doç. Dr. T. ALTAY	Doç. Dr. N. ERİŞİM	Doç. Dr. İ. ARIKANOVA
Doç. Dr. N. BÖZEM	Doç. Dr. Ö. GÜNDÜZ	Doç. Dr. M. YAZGAN
Doç. Dr. H. ERGİL	Doç. Dr. N. ERİŞİM	Doç. Dr. A. ÖZTAY
Doç. Dr. H. ERİŞİM	Doç. Dr. N. ERİŞİM	Doç. Dr. N. ERİŞİM

P R O T O K O L

Ek No. 3

Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı Eğitimi konusunda ortak görüşleri sap-tamak, gerekli önlemleri almak ve hazırlıkları yapmak üzere, 28 ve 29 Mayıs 1976 günleri İzmir - Karaburun (Mordoğan)'da toplanmış olan biz ilgililer, aşağıdaki konularda ortak görüş ve ilkeleri oybirliği ile sap-tamış bulunmaktadır.

1. Dış ülkelerde olduğu gibi, Ülkemizde de Peyzaj Mimarlığının, özel bir eğitim planı ve öğretim programı içinde yürütülmesine ve çeşit-li Fakülteler bünyesi içinde kurulacak peyzaj mimarlığı Bölümlerinin «Peyzaj Mimarlığı diploması» verecek şekilde geliştirilmesine ve gerçek-leştirilmesine,

2. Ülke koşullarına ve Ülkenin teknik eleman gereksinmelerine gö-re, çağdaş düzeyde bir Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin, öğretim program-ları ile peyzaj mimarı istihdam sorunlarını çözümlmek üzere iki ayrı komisyon halinde, hazırlık çalışmalarına başlanmasına,

3. Ülke sorunlarının çözümünde, peyzaj mimarlığı mesleğinin öne-mi ile çalışma alanlarının tanıtılması ve geliştirilmesi konusunda ortak girişimlerde bulunulmasına,

4. Çeşitli düzeydeki Peyzaj Mimarlığı öğretiminin, peyzaj mimar-lığı lisans ve yüksek lisans öğretim planı hedeflerine doğru geliştirilme-sine,

5. Komisyon çalışmalarının gene ilgililer arasında yapılacak top-lantılarda olgunlaştırılmasına ve alınan sonuçların ilgili bütün yüksek öğretim ve eğitim kurumlarına, resmi - yarıresmi ve özel mesleki kuru-luşlara duyurulmasına,

6. Bu maksatla toplantımızda alınan kararların bugün hazırlanacak olan gerekçeli bir deklerasyonla kamuoyuna duyurulmasına.

29 MAYIS 1976

Prof. Dr. B. PAMAY
İ.Ü. Orman Fak.

Prof. Dr. Y.ÖZTAN
A.Ü. Ziraat Fak.

Prof. Dr. E. ORÇUN
E.Ü. Ziraat Fak.

Doğ. Dr. A. BAYRAKTAR
E.Ü. Ziraat Fak.

Doğ. Dr. M. KÖSEOĞLU
E.Ü. Ziraat Fak.

Dr. S. SÖZER
A.Ü. Ziraat Fak.

Dr. T. ALTAN
Ç.Ü. Ziraat Fak.

Dr. Ü. ERDEM
E.Ü. Ziraat Fak.

Dr. İ. ASLANBOĞA
Orman Bakanlığı

As. Nur SÖZEN
A.Ü. Ziraat Fak.

As. Orcan GÜNDÜZ
E.Ü. Güzel S. Fak.

As. Murat YAZGAN
A.Ü. Ziraat Fak.

Yılmaz EREL
Orman Bakanlığı

As. Sümer GÜLEZ
K.T.Ü. Or. Fak.

Özdoğan AKTAR
Orman Bakanlığı

Dr. Hayran ÇELEEM
Ç.Ü. Ziraat Fak.

Dr. Sevil ALTAN
Ç.Ü. Ziraat Fak.

İ.Ü. ORMAN FAKÜLTESİ
PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ
(Taslak)(**)

Kod. No.	Dersler	D.U.B.	Kod.No.	Dersler	D.U.B.
1. Yarıyıl			2. Yarıyıl		
OİM 101	Genel Botanik	4+2 5	OİM 107	Jeoloji - Petrografi	4+4 6
OİM 103	Orman Zoolojisi (*)	3+2 4	OİM 108	İstatistik Metodlar	3+3 4,5
OÇM 101	Meteoroloji ve Klimatoloji	3+1 3,5	OİM 119	Bitki Coğrafyası ...	2+1 2,5
OİM 105	Yüksek Matematik (*)	4+2 5	OİM 118	Bitki Sosyolojisi ...	2+1 2,5
OİM 291	Hukuk	3+0 2	OİM 292	Genel Ekonomi	4+0 4
		16+7 19,5			15+9 19,5
3. Yarıyıl			4. Yarıyıl		
PM 300	Tasarı Geometri ...	1+0 0,5	OİM 262	Topografya II. ...	1+2 2
OİM 282	Teknik Resim	1+2 2	OİM 211	Dendroloji	4+3 5,5
OİM 214	Bitki Fizyolojisi ...	3+1 3,5	PM 226	Temel Tasar	2+3 3,5
PM 221	Dizayn (Mimari Çizim)	2+1 2,5	PM 225	Resim ve Perspektif	3+2 4
OÇM 251	Yaban Hayvanları Bilgisi	2+1 2,5	OÇM 241	Bitki Ekolojisi ...	3+3 4,5
OİM 221	Toprak İlimi	3+3 4,5	PM 229	Proje II. (TT ve RP)	1+3 2,5
OİM 261	Topografya I.	3+2 4			
PM 218	Sanat Tarihi	1+1 1,5			
PM 228	Proje I. (TR. ve D.)	1+2 2			
		17+13 23			14+16 22
5. Yarıyıl			6. Yarıyıl		
PM 305	Hortikültür (Genel prensipler)	2+2 3	PM 351	Şehircilik (*)	2+1 2,5
PM 316	Peyzaj Sanatı Tarihi	1+2 2	PM 302	Bitki kompozisyonu	2+2 3
PM 321	Mimarlık Bilgisi (*)	2+2 3	PM 355	Peyzaj Plânlama I.	3+3 4,5
PM 317	Sosyoloji (*)	3+0 3	PM 306	Hortikültür I. (Ağaçlar)	2+2 3
OÇM 345	Doğal Kaynak Politikası	3+0 3	OÇM 337	Çevre Kirlenmesi ve Koruma	1+2 2
PM 354	Ülke ve Bölge Plânlaması	2+1 2,5	PM 345	Tabiatı Koruma ve Milli Parklar	2+0 2
PM 301	Süs Bitkileri (Çiçek ve Çiçimler)	3+3 4,5	PM 352	Konstrüksiyon Plânlaması	1+1 1,5
		16+10 21	PM 329	Proje III (P.PI.) ...	1+3 2,5
					14+14 21

(*) Seçme bahisler

(**) D = Ders Saati, U = Uygulama saati, B = Birim saat veya Kredi saat değerleri

OİM = Orman İşletme Mühendisliği Bölümü Dersi

OÇM = Orman Çevre Mühendisliği Bölümü Dersi

PM = Peyzaj Mimarlığı Bölümü Dersi

Kod No.	Dersler	D.U.B	Kod No.	Dersler	D.U.B
7. Yarıyıl			8. Yarıyıl		
PM 447	Rekreasyon planlanması	1+2 2	PM 407	Hortikültür III	2+2 3
PM 455	Peyzaj Planlaması II.	3+2 4	PM 425	Peyzaj Planları uygulama tekniği	1+4 3
PM 406	Hortikültür II.	2+3 3,5	OİM 446	Ağaçlandırma tekniği I.	2+2 3
PM 448	Milli park planlaması	1+2 2	PM 449	Bitirme ödevi	0+6 3
OİM 487	Devrim tarihi(1)	4+0 —		Seçimlik ders	6+4 8
	Seçimlik ders	6+4 8			
		13+13 19,5			11+18 20

7. ve 8. yarıyıl seçimlik dersleri

OİM 449	Fidanlık ve sera tekniği	2+3 3,5
OİM 418	Islah ve genetik	2+2 3
OİM 489	İnşaat bilgisi (*)	2+2 3
OÇM 451	Yaban hayvanları amonajmanı I.	3+0 3
OÇM 312	Hidrolojiye giriş (*)	2+0 2
OİM 488	Yol planlaması ve yapım tekniği (*)	2+2 3
OÇM 411	Havza amonajmanı (*)	2+2 3
OÇM 342	Mer'a Amonajmanı (*)	2+2 3
OİM 231	Orman entomolojisi	3+3 4,5
OİM 403	Bilimsel Kompozisyon	2+0 2

PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ YÜKSEK LİSANS ÖĞRETİMİ

		D.U. B
PM —	557 Peyzaj düzenleme problemleri	1+2 2
»	591 İmar Hukuku	2+0 2
»	555 Kentsel peyzaj plânlaması	2+4 4
»	556 Kırsal peyzaj plânlaması	2+2 3
»	552 Peyzaj Mühendisliği (kontrüksiyon)	2+2 3
»	547 Rekreasyon İşletmeciliği	3+0 3
»	517 Sosyal ve Mimari Psikoloji	2+0 2
»	548 Doğal Kaynak İşletmeciliği	2+0 2
OİM —	501 Genel Plânlama Bilgisi	2+2 3
»	506 Halkla İlişkiler Bilgisi	2+0 2
»	579 Hesap Makineleri ve programlama	1+2 2
»	504 İdare Amaçlarının Saptanması Esasları	1+1 1,5
OÇM —	538 Çevre ve İnsan Sağlığı	2+0 2
PM —	507 Seminer	
»	505 Proje+plânlamalar	
»	599 Diploma Tezi	
	Günlük Uygulama İnceleme Gezisi	

(1) Devrim Tarihi saatleri, birim saat olarak değerlendirilmediği için, toplam dahil edilmemiştir.